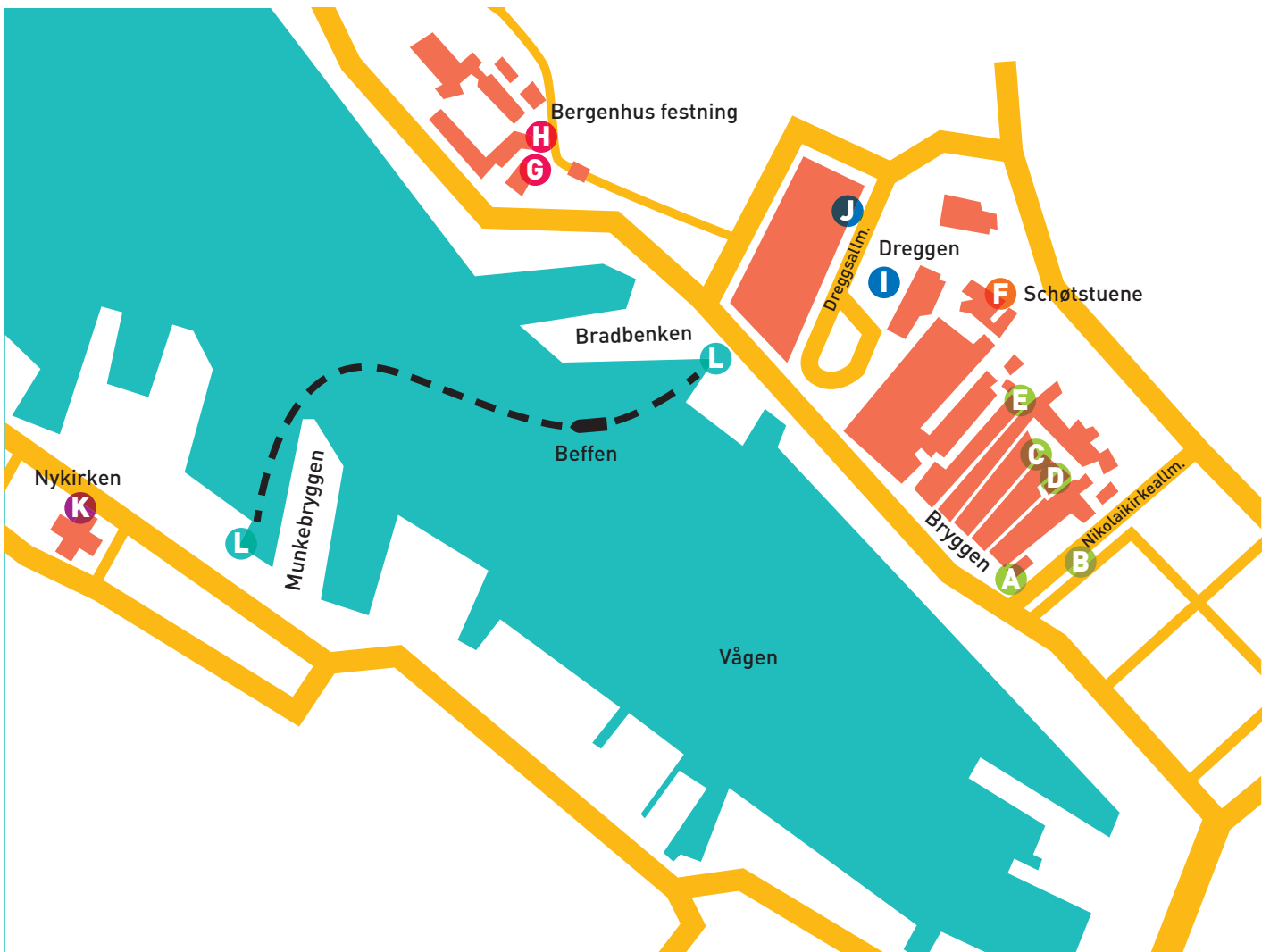




Rapport
Kulturminnefestival
2015



FESTIVALOMRÅDET

Festivalområdet strekker seg fra Det Hanseatiske Museum til Bergenhus festning og over vågen til Nykirken med Erkebispegården. Innenfor dette strekket finnes flere museer, organisasjoner, institusjoner samt historiske bygninger og steder av nasjonal og internasjonal verdi.

Bryggen var i middelalderen byens økonomiske sentrum med et travelt bymiljø og en livlig handelsvirksomhet. Trehusene har fulgt samme bygningsmønster gjennom 800-900 år, og har satt Bryggen på UNESCO's liste over verdens mest bevaringsverdige kulturminner.

Dreggsallmenningen ligger i skillet mellom Bryggen og Bergenhus festning. Her troner Mariakirken i all sin prakt men her finnes også rester etter andre kulturminner som var viktige institusjoner i den tidlige fasen av byens historie, nemlig ruinene etter Maria Gildeskåle, Lavranskirken og Katarinahospitalet.

Bergenhus festning ligger ved innseilingen til Vågen og Bergen by. Det var her middelalderens kongsgårdsanlegg lå, og i den perioden Bergen fungerte som rikshovedstad var dette landets makt- og administrasjonssentrum.

Nykirken er godt synlig fra Bryggen og markerer middelalderhistorien på Vågens vestsida. Selve kirken er ikke fra middelalderen, men deler av ruinene etter Erkebispegården er bevart i kirkens kjeller. Erkebiskopen drev handel i Bergen og gården han bygget var en stor slått residens som representerte et mektig motstykke til kongemakten på den andre siden av Vågen.



SAMARBEIDSPARTNERE

Festivalen består i et samarbeid mellom Universitetsmuseet i Bergen v/middelalderarkeolog Alf Tore Hommedal, Byantikvaren i Bergen, Bymuseet /Bryggens Museum, Kommandanten på Bergenhus Festning, Museum Vest/Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene, Tidsreiser, Bryggens venner, Stiftelsen Bryggen, Barnas Katedral - Nykirken og Barnas Kulturhus.

Samarbeidet er spesielt med tanke på at de ulike aktørene en gang i året forener krefter og gir området et felles løft. Målet er å vise fram byens historiske skatter samt å synliggjøre bevaringsverdien av området. Under festivalen rettes det fokus mot områdets unike historie, bystruktur og bygningsmetoder. Samarbeidspartene bidrar med sine ressurser til festivalen, det nedlegges arbeid i planlegging, tilrettelegging og gjennomføring av egne programtilbud som blir en del av festivalen. Det var Barnas kulturhus som i sin tid initierte festivalen og som står ansvarlig for koordinering av festivalprogrammet og markedsføring av festivalen.

FESTIVALPROGRAMMET

Programtilbudet var fordelt på fem ulike hovedarenaer: Bergenhus Festning, Bryggen, Dreggsallmenningen, Schøtstuene/Dramshusen + hage og Nykirken med Erkebispegården. I tillegg ble Vågen med Beffen en egen arena som samtidig sørget for transport av publikum mellom Nykirken og Bryggen. Om bord var en profesjonell forteller som formidlet spennende historier.

Under festivalen ble dører og rom som ellers ikke er tilgjengelig for byens befolkning åpnet. I Sveinsgården kunne vi møte håndverkere som demonstrerte verktøy og teknikker. I Schøtstuene kommer vi ned til en ruin gjennom et hull i gulvet. Et besøk her kan få deg til å undre på hvordan byen en gang var og du kan stille flere spørsmål enn det finnes svar. Et annet eksempel er en ellers så anonym port i Nikolaikirkeallmenningen som fører oss under bakken, til ruinen av Norges første rådhus. Rosenkrantzårnets smale trapper, luftige rom og trange fangehull ga publikum opplevelsen av hvordan det var å bo og bevege seg rundt i en middelalderborg. I et av tårnets mange rom fikk også forestillingen *En Midsommernattsdrøm* ny drakt. Ute på Dreggsallmenningen inviterte «Tidsreiser» til leker som kan spores tilbake til middelalder og vikingtid. Historiske vandringer, rebuser, fortellinger og sang var med på å sette fokus på kulturminnene og festivalområdet. Samlet sett var det mange ulike aktiviteter og opplevelser som ga god bredde og variasjon i årets program.

FESTIVALENS PUBLIKUM

Statistikken viser at årets festival hadde omkring 2290 deltagere. Festivalen har byens barnefamilier som primær målgruppe, men tiltrekker seg også andre besøkende. Det var god stemning og publikum var engasjert og interessert. Arrangørene som var i kontakt med publikum kunne observere små og store i full utfoldelse. Kontakt mellom publikum og dem som jobber og drifter de ulike institusjonene bidrar til å gi festivalen nærhet og intimitet og dette er en styrke ved hele arrangementet. I et direkte møte kan en stille spørsmål og få svar og en kan undre seg sammen. Om festivalpublikum skriver samarbeidspartnerne:

«Det var en god blanding av små og store grupper med helt unge og godt voksne som synes det var morsomt å ta runden i kulturstien for å bli bedre kjent med festningen. Men det var uten tvil en stor overvekt av barnefamilier med barn i alderen 1-10 år som deltok.»

«Mest barnefamilier, men også mye besteforeldre med barnebarn, turister fra mange forskjellige steder og unge par. En herlig blanding!»

«I vinkjelleren var det topp stemning og rekordstort oppmøte i år. (...) Mest barnefamilier men også en del godt voksne var innom, lite turister.»

«Var bare blide fjes og se! Ruinen: Folk sto pent i rekke og ventet på tur. Flere ga uttrykk for undring over at det var så mange ukjente ruiner på Bryggen.»

MARKEDSFØRING OG SYNLIGGJØRING

Programmet ble trykket opp og distribuert til alle deltagerne for utdeling og informasjon i forkant av festivalen. Programmet er utformet som en folder med et kart som viser festivalområdet og hvor aktivitetene foregår. I tillegg til å være et orienteringsverktøy bidrar folderens grafiske uttrykk til å profilere festivalen.

Festivalfargene oransje og gult kan sees i form av vimpler og lange silkebånd og som er hengt opp for å markere stedene der noe skjer. Festivalområdet er stort, og vimplene skal gjøre det lettere for publikum å orientere seg og finne fram til aktivitetene. Samtidig tenker vi at de muntre båndene og fargene vil tiltrekke seg tilfeldig forbigående som vil bli oppmerksom på festivalen.

Alle samarbeidspartnerne har markedsført festivalen gjennom egne kanaler og lagt ut informasjon om programmet på nettsider og facebook. Festivalprogrammet hadde en halv-sides annonse i «Barn i Byen», avisen som deles ut til alle skole- og barnehagebarn i Bergen kommune. Festivalen har også blitt markedsført gjennom kommunetorget i BT (https://www.bergen.kommune.no/bk/multimedia/archive/00231/Kommunetorget_19__a_231030a.pdf).

Festivalarrangørene fikk flere tilbakemeldinger både angående markedsføring og synlighet. Noen av disse var:

«Flere eldre syntes det var dårlig markedsført, de får jo ikke «Barn i byen» og mange er ikke på Facebook.»

«Det fungerte bra med vimpler, særlig på Visitor Senter siden det er litt bortgjemt.»

«Det var flere jeg snakket med som ble begeistret når de hørte at de kunne ta Beffen. De hadde ikke fått det med seg at den gikk den dagen, og at den var gratis.»



UNDER HUS OG GATE: Publikum ledes gjennom en port og tilbake til middelalderen. Et lekent fortellende møte med Norges eldste rådhus.



KULTURMINNEFESTIVAL FOR BARN OG VOKSNE BERGEN, SØNDAG 26. APRIL 2015 – GRATIS!



UNDER HUS OG GATE: Publikum ledes gjennom en port og tilbake til middelalderen. Et lekent fortellende møte med Norges eldste rådhus.



ROSENKRANTZTÅRNET: Tor du å gå ned i fangehullet?



HUSET UNDER HUSET: Gjennom et hull i gulvet kan du bli med ned til et hus fra middelalderen.



EN RUINSKATT: Hvordan så det ut her på 1200-tallet?

Velkommen til vårens historiske byvandring!

I 2009 tok Barnas kulturhus initiativ til å starte en kulturminnefestival for barn og voksne, og inviterte til samarbeid med andre aktuelle aktører som har tilknytning til festivalområdet. Dette strekker seg fra Hansasitk Museum til Bergenhus festning og til Nykirken på andre siden av Vågen. I dette området finnes flere museer, organisasjoner, institusjoner samt historiske bygninger og steder av nasjonal verdi. Formidlere, håndverkere og andre aktører som har sitt tilholdssted på Bryggen, er med på å gjøre denne dagen til en festdag ved å synliggjøre byens middelalderhistorie og gjøre denne nær og levende for byens befolkning. Her kan man gå på oppdagelsesferd oppe i lyse dagen eller ned i det underjordiske Bergen. Her finnes det rester av hemmelige historier og bygninger slik byen en gang var. Festivalen har utviklet seg til å bli en suksess og er godt besøkt. Velkommen til kulturminnefestivalen «Ruiner, hull og andre hemmeligheter».

Greta Evjen, leder for Barnas kulturhus



Festivalen er et samarbeid mellom Barnas kulturhus og Stiftelsen Bryggen, Tidsreiser, Bymuseet i Bergen, Kommandanten på Bergenhus Festning, Barnas katedral – Nykirken, Byantikvaren i Bergen, Bryggens Venner og Museum Vest – Det Hansasitke Museum og Schøtstuene.

Festivalkoordinatører: Elisabeth Hoff og Linda Rios. Mer info: www.bergen.kommune.no/barnaskulturhus.



THETA MUSEUM: Få med deg en spennende historie om motstandsbevegelsen under andre verdenskrig.



KRAMKAREN OG RAGGEN: Lykkehjul, ablegøyer og historiske smakebiter.

BRYGGEN

A KRAMKAREN OG RAGGEN Kl 12–14

Bli med Kramkaren, hesten Raggen og Kramkarassistenten på en vandring med ablegøyer, lykkehjul og historiske smakebiter.



Raggen, Thomas Anthon Nielsen (fra Anno), og Stein Ove Bygardslia. Start ved Nikolai kirkeallm. (Lulehuset). Arr: Barnas Kulturhus

B EN RUINSKATT Kl 12–14

I et mørkt rom under et parkeringshus på Bryggen er det bevart en ruin fra 1200-tallet. Dette er bygningens restene etter Norges første rådhus, rettslokal, fengsel – og kommunale vinkjeller.

Omvisning og film. For alle. Dropp inn. Heming Hagen og Torbjørn Melle. Arr: Byantikvaren i Bergen. Inngang fra: Nikolai kirkeallmenning.

C UNDER HUS OG GATE Kl 14.15 og 15.15

Publikum ledes gjennom en port og tilbake til middelalderen. Et lekent fortellende møte med Norges eldste rådhus.



Linda Rios og Elisabeth Slaattelid. 25 min. Fra 4 år. Sted: Rådhusruinen, Nikolai kirkeallm. Arr: Barnas Kulturhus.

D MED ØKS OG HØVEL Kl 12–16

Hvordan restaurerer vi Bryggen? Demonstrasjon av tradisjonelt verkøy og teknikker. Muligheter for publikum å prøve seg under veiledning av Stiftelsens dyktige restaureringshåndverkere!



For alle. Dropp inn. Sted: Bryggestredet/Svengsgården. Arr: Stiftelsen Bryggen

E SKATTEJAKT Kl 12–16

Rebusløp: På jakt etter Bryggens små skatter og hemmeligheter.

Enkel premiering. For alle. Dropp inn. Sted: Bryggestredet/Svengsgården. Arr: Stiftelsen Bryggen

BRYGGEN

D VISITOR SENTER Kl 12–16

Her får du høre om Bryggen og dens historie. Utstilling av gammelt verkøy og bilder.

Sted: Bellgården. Arr: Bryggens Venner.

E THETA MUSEUM Kl 12–16

Åpent museum. Formidling av en spennende del av motstands-historien under okkupasjonen av Bergen under 2. verdenskrig.

Sted: Enhjørningsgården. Dropp inn. Arr: Bryggens Venner.

SCHØTSTUENE

F ANNO Kl 12–16

Bli med inn i våre Anno-kuliser! Prøv bl.a. å lage sletkstre, skriv med penn og blekk, legge puslespill, sette skjegget på torsken og lage hoppetau.



For alle. Dropp inn. Arr: Museum Vest – Det Hansasitke Museum og Schøtstuene

F HUSET UNDER HUSET Kl 12–16

Ruin under hull i gulvet. Bli med ned til et hus fra middelalderen.

Varighet ca. 10 min. Grupper på 5 pers. Fra 4 år. Dropp inn. Arr: Museum Vest – Det Hansasitke Museum og Schøtstuene

F UTEAKTIVITETER Kl 12–16

Gå på stytter, hoppe tau og lag knuter. Prøv deg som bøkker og sett sammen en tønne.

For alle. Dropp inn. Arr: Museum Vest – Det Hansasitke Museum og Schøtstuene

F KAFÉ Kl 12–16

Opplev hansasitens stemningsfulle forsamlingslokaler og kjøkken fra middelalderen, mens du nyter en kopp kaffe, saft eller noe å bite i.

Arr: Museum Vest – Det Hansasitke Museum og Schøtstuene

BERGENHUS FESTNING

G ROSENKRANTZTÅRNET Kl 12–15

I Rosenkrantzårnet og Kong Magnus Lagabøtes tårn kan dere få prøve hjelmer, sverd og klær slik de var da Erik og kong Magnus holdt hus på Bergenhus. I tårnet finner dere også en kanon fra 1500-tallet og byens aller flotteste utsikt! Hvis du er skikkelig tøff tar du kanskje å gå ned i fangehullet ...

Dropp inn. Arr: Bymuseet i Bergen

BERGENHUS FESTNING

H KULTURSTI Kl 12–16

Bli med på utforsking av middelalderområdet på Bergenhus festning.

30 min. Fra 7 år. Fortilpende start fra Paradeplassen. Arr: Kommandanten på Bergenhus Festning

G EN MIDTSOMMERNATTS DRØM Kl 14–15

Oppsetning av «En Midsommernatts drøm» av William Shakespeare bearbejdet av Beate Rostin. Hvordan går det når politikerne vil spare penger og tar oppdraget som skuespillere selv?

Ved Kulturskolens Ungdomsgruppe på Skranevatnet. Sted: Rosenkrantzårnet. Arr: Bergen Kulturskole

DREGGEN

I TIDSLÆK Kl 13.30–15.30

Bli med på leker som har blitt lekt i uminnelige tider på sletten på Dreggalsmenning. Prøv 3 forskjellige leker som har moret barn og voksne i århundrer!



Oppmøte: Dreggalsmenning. Fra 5 år. Dropp inn. Arr: Tidsreiser

J KATARINAHOSPITALET Kl 13–13.30

Historien om bergens første sykehus. Gregoriansk sang/omvisning.

Fra 4 år. 30 min. All Tore Hommedal. Sted: Dreggalsmenningen. Arr: Bergen Museum, Universitetet i Bergen. NB! Begrenset plass.

NYKIRKEN

K ERKEBISPEGÅRDEN Kl 12.30–15.30

I Barnas Katedral – Nykirken kan du gå på historisk oppdagelsesferd oppe i tårnet eller ned i det underjordiske. Her finner du rester av hemmelige historier og ruiner av den gamle Erkebispegården.

Omvisning hver time, samt innslag med teater og musikk. Dropp inn. Arr: Barnas Katedral – Nykirken. Familiegudstjeneste kl. 11.

VÅGEN

L BEFFEN Kl 12–15.45

Beffen går kontinuerlig mellom aktivitetene på begge sider av Vågen. Er flasket opppe er det forteller om bord (ca kl 12.30–13.30).

Forteller: Marianne Stenerud. Fergen går mellom Bradbenken/Bryggen og Munkebyggen/Nykirken. Gratis. Arr: Barnas Kulturhus.



**RUINER
HULL
OG ANDRE
HEMMELIGHETER**

KULTURMINNEFESTIVAL FOR BARN OG VOKSNE
BERGEN, SØNDAG 26. APRIL 2015 – GRATIS!

FESTIVALPROGRAM

BRYGGEN

KRAMKAREN OG RAGGEN. Kl 12–14. Bli med Kramkaren, hesten Raggen og kramkarassistenten. Arr: Barnas kulturhus

EN RUINSKATT. Kl 12–14. Omvisning og film. Rådhuskjelleren. Arr: Byantikvaren i Bergen.

UNDER HUS OG GATE. Kl 14.15 og 15.15. Et lekent fortellende møte med Norges eldste rådhus. Rådhuskjelleren. Arr: Barnas Kulturhus.

MED ØKS OG HØVEL. Kl 12–16. Demonstrasjon av tradisjonelt verktøy og teknikker. Bryggestredet/Svensgården. Arr: Stiftelsen Bryggen

SKATTEJAKT. Kl 12–16. Rebusløp. På jakt etter Bryggens hemmeligheter. Bryggestredet/Svensgården. Arr: Stiftelsen Bryggen

VISITOR SENTER. Kl 12–16. Historien om Bryggen. Utstilling av gammelt verktøy og bilder. Bellgården. Arr: Bryggens Venner.

THETA MUSEUM. Kl 12–16. Åpent museum om motstandshistorien under okkupasjonen av Bergen under 2. verdenskrig. Enhjørningsgården. Arr.: Bryggens Venner.

SCHØTSTUENE

ANNO. Kl 12–16. Anno-kulisser med opplevelser og aktiviteter. Arr: Museum Vest – Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene

HUSET UNDER HUSET. Kl 12–16. Opplev ruinen fra et middelalderhus under et hull i gulvet. Arr: Museum Vest – Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene

UTEAKTIVITER. Kl 12–16. Gå på stylder, hoppe tau. Prøv deg som bødker og sett sammen en tønne. Arr: Museum Vest – Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene

KAFE. Kl 12–16. I omgivelsene til hanseatenes forsamlingslokaler. Arr: Museum Vest – Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene

BERGENHUS FESTNING

ROSENKRANTZTÅRNET. Kl 12–15. Prøv hjelmer, sverd og klær slik de var fra middelalderen. Besøk fangehullet og finn en kanon fra 1500-tallet. Arr: Bymuseet i Bergen

KULTURSTI. Kl 12–16. utforsking av middelalderområdet på Bergenhus festning. Paradeplassen. Arr: Kommandanten på Bergenhus Festning

EN MIDTSOMMERNATTSDRØM. Kl 14–15. «En Midsommernattsdrøm» av William Shakespeare bearbejdet av Beate Rostin. Rosenkrantzårnet. Arr: Bergen Kulturskole.

DREGGEN

TIDSLEK. Kl 13.30–15.30. Leker som har blitt lekt i uminnelige tider. Dreggsallmenning. Arr: Tidsreiser

KATARINAHOSPITALET. Kl 13–13.30. Historien om Bergens første sykehus. Gregoriansk sang/ omvisning. Dreggsalmenningen. Arr.: Universitetsmuseet i Bergen.

NYKIRKEN

ERKEBISPEGÅRDEN. Kl 12.30–15.30. Hemmelige historier og ruiner av den gamle Erkebispegården. Oppdagelsesferd opp i tårnet. Arr: Barnas Katedral – Nykirken.

VÅGEN

Beffen. Kl 12–15.45. Reis mellom -aktivitetene på begge sider av Vågen. Fortellerscene kl 12.30 og 13.30. Bradbenken/Bryggen og Munkebryggen/Nykirken. Arr: Barnas kulturhus.

RUINER HOLL OG ANDRE HEMMELIGHETER

BYMUSEET

Stiftelsen Bryggen



Bergenhus Festning
Bergenhus Festning



BRYGGENS VENNER

BARNAS KULTUR HUS